

เอกสารถอดบทเรียน

โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ 8 สร้างพลังเครือข่ายและขยายผลผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมย่อยที่ 8.2 จัดเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ระดับอำเภอ)

สร้างความมั่นคง

สร้างความมั่งคั่ง

สร้างความยั่งยืน

“ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

จังหวัด น่าน อำเภอ บ้านหลวง ตำบล บ้านฟ้า

แบบถอดบทเรียน

โครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมที่ ๘ สร้างพลังเครือข่ายและขยายผลผู้นำการเปลี่ยนแปลง

กิจกรรมย่อยที่ ๘.๒ จัดเวทีแลกเปลี่ยนบทเรียนความสำเร็จผู้นำการเปลี่ยนแปลง (ระดับอำเภอ)

ประเด็นในการเก็บข้อมูลดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของตำบล

๑. ด้านกายภาพ

๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

(๑) ที่ตั้งของตำบลบ้านฟ้า

ตำบลบ้านฟ้าตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดน่าน ระยะทาง ๕๒ กิโลเมตร ตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๙๑ (ถนนน่าน - พะเยา) และห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านหลวงไปทางทิศใต้เป็นระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร ตามถนน รพช. สายบ้านหลวง - โป่งศรี

(๒) ที่ตั้งของที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า

ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๑๐ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านฟ้า อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โทรศัพท์ ๐ - ๕๔๗๑ - ๘๘๕๓ โทรสาร ๐ - ๕๔๗๑ - ๘๘๕๓

(๓) อาณาเขตของตำบลบ้านฟ้า

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลสวด อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากยอดเขาแนวสันปันน้ำเทือกดอยหลวง บริเวณพิกัด PA ๔๒๑๘๐๕ ตัดลงจากเนินทางทิศตะวันออก พบห้วยผ้าเป็นแนวเขตไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือพบแม่น้ำกาด บริเวณพิกัด PA ๔๗๙๘๑๓ ใช้แม่น้ำกาดเป็นแนวเขตไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงบริเวณพิกัด PA ๔๙๘๘๐๖ ตัดเลียบเนินตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือพบถนนสายบ้านคูที่บริเวณพิกัด PA ๕๑๗๘๑๐ ใช้ถนนเป็นแนวเขตไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือพบถนนสายบ้านฟ้า - บ้านหลวงที่บริเวณพิกัด PA ๕๒๑๘๑๘ ใช้ถนนเป็นแนวเขตไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้โดยมุ่งไปบ้านฟ้า ถึงบริเวณพิกัด PA ๕๒๕๘๑๕ ตัดข้ามมุ่งไปทางทิศตะวันออกผ่านแม่น้ำสวดที่บริเวณพิกัด PA ๕๒๗๘๑๕ ข้ามมุ่งไปทางทิศตะวันออกพบห้วยหรีง ใช้ห้วยหรีงเป็นแนวเขตทวนขึ้นไปทางทิศตะวันออกจนถึงต้นห้วยที่บริเวณพิกัด PA ๕๘๕๘๑๒ ตัดขึ้นร่องเขาทางทิศตะวันออกขึ้นสู่ยอด ๑๑๐๔ ที่บริเวณพิกัด PA ๕๙๑๘๑๓ เป็นจุดสิ้นสุด รวมระยะทางด้านทิศเหนือประมาณ ๒๐ กิโลเมตร

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลสะเนียน ตำบลเรือ อำเภอน่าน จังหวัดน่าน โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากยอด ๑๑๐๔ บริเวณพิกัด PA ๕๙๑๘๑๓ ใช้สันเขาทางทิศใต้เป็นแนวเขตไปตามยอดสันเขาผ่านยอด ๑๐๕๔ บริเวณพิกัด PA ๕๙๑๗๙๒ ลงสู่ทิศใต้ ผ่านยอด ๑๑๙๑ บริเวณพิกัด PA ๕๘๘๗๗๓ ลงสู่ทิศใต้ไปตามแนวยอดสันปันน้ำ ผ่านยอด ๑๔๒๓ บริเวณพิกัด PA ๕๘๔๗๔๑ จนถึงเทือกดอยขุนน้ำสวด ยอด ๑๓๘๓ บริเวณพิกัด PA ๕๗๘๗๑๙ เป็นจุดสิ้นสุด รวมระยะทางด้านทิศตะวันออกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

ทิศใต้ ติดต่อดำบลยาบหัวนา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากยอด ๑๓๘๓ เทือกคอยขุนน้ำสวด บริเวณพิกัด PA ๕๗๘๗๑๙ ใช้สันคอยทางทิศตะวันตกเป็นแนวเขตตามยอด สันเขาลาดลงสู่ช่องเขา ที่บริเวณพิกัด PA ๕๔๕๗๑๒ แล้วตัดขึ้นสันเขาทางทิศตะวันตก ถึงยอด ๘๒๘ หักขึ้นไปทาง ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ใช้สันเขาเป็นแนวเขตจนถึงยอดเขาที่บริเวณพิกัด PA ๕๓๕๗๓๐ หัก เลี้ยวไปตามสันเขาทางทิศตะวันตกเข้าสู่เทือกคอยหลวงแ่งตะวันออก ผ่านยอด ๙๗๕ ที่บริเวณพิกัด PA ๔๙๔๗๒๙ ผ่านยอด ๑๒๙๙ ที่บริเวณพิกัด PA ๔๖๙๗๒๖ เลี้ยวไปตามยอดสันคอยทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ จนถึงเทือกคอยหลวงแ่งตะวันตกที่ยอด ๑๓๘๐ บริเวณพิกัด PA ๔๓๕๗๓๕ เป็นจุดสิ้นสุด รวมระยะ ทางด้านทิศใต้ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร

ทิศตะวันตก ติดต่อดำบลสะเอียบ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ โดยมีแนวเขตเริ่มต้นจากยอด ๑๓๘๐ บริเวณพิกัด PA ๔๓๕๗๓๕ ใช้ยอดสันปันน้ำทางทิศเหนือเป็นแนวเขตไปทางทิศเหนือ ผ่านยอด ๑๒๐๙ ที่บริเวณพิกัด PA ๔๓๕๗๔๘ ถึงคอยขุนแม่กาต ผ่านยอด ๑๑๖๒ ที่บริเวณพิกัด PA ๔๓๙๗๖๓ แล้วเลี้ยวไปตามยอดสันปันน้ำทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงเทือกคอยหลวง เลี้ยวไปทางทิศเหนือ ผ่านยอด ๑๐๗๕ ที่บริเวณพิกัด PA ๔๑๒๗๘๑ ใช้สันเขาเป็นแนวเขต ลาดลงสู่เนินสันปันน้ำ ที่บริเวณพิกัด PA ๔๒๑๘๐๕ เป็นจุดสิ้นสุดรวมระยะทางด้านทิศตะวันตกประมาณ ๑๐ กิโลเมตร

จำนวนหมู่บ้านในเขตของตำบลบ้านฟ้า

ตำบลบ้านฟ้ามีหมู่บ้านทั้งหมด จำนวน ๘ หมู่บ้าน ประกอบด้วย

- หมู่ที่ ๑ บ้านเป่า
- หมู่ที่ ๒ บ้านนาวิ
- หมู่ที่ ๓ บ้านฟ้า
- หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งข่า
- หมู่ที่ ๕ บ้านดู่
- หมู่ที่ ๖ บ้านป่าด่าง
- หมู่ที่ ๗ บ้านค้อ
- หมู่ที่ ๘ บ้านโป่งศรี

(๔) เนื้อที่

ตำบลบ้านฟ้ามีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๑๔๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๙๐,๖๒๕ ไร่

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน มีพื้นที่เป็นที่ราบ ประมาณ ๑ ใน ๔ ของ พื้นที่ทั้งหมด มีความลาดเอียงจากทิศใต้ไปสู่ทิศเหนือ ระดับความสูงประมาณ ๔๐๐ - ๗๐๐ เมตร จาก ระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยลาดเอียงจากหมู่ที่ ๘ มีลำน้ำห้วยสวดไหลผ่านตั้งแต่หมู่ที่ ๘, ๔, ๓, ๖, ๒, ๑ และ ๗ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีลำห้วยกาตไหลผ่าน หมู่ที่ ๕, ๒, ๗ ตามลำดับ ลักษณะพื้นที่ราบเล็กน้อย ส่วนใหญ่เป็นตอนลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน ลักษณะภูมิประเทศภายในตำบลสามารถแบ่งเป็น ๓ ลักษณะดังนี้ (แผนพัฒนาการเกษตรชุมชนตำบลบ้านฟ้า, ๒๕๕๕ : ๖,๗)

๑. พื้นที่ดอนริมน้ำ หรือสันดอนริมน้ำ (Levee) ประมาณ ๔%
๒. พื้นที่ราบสูง หรือพื้นที่ราบลุ่ม (Low-Land) ประมาณ ๖%
๓. พื้นที่ดอนสูง หรือพื้นที่ดอน-พื้นที่สูง (Upland-High Land) ประมาณ ๙๐%

๑.๓ ลักษณะภูมิอากาศ มี ๓ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี
- ฤดูฝน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมของทุกปี
- ฤดูหนาว ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคมของทุกปี

๑.๔ ลักษณะของดิน

สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วนเหมาะแก่การเกษตร (กลุ่มดินนา , กลุ่มดินไร่, กลุ่มดินภูเขา)

๑.๕ ลักษณะของแหล่งน้ำ

ตำบลบ้านฟ้ามีแหล่งน้ำที่ใช้สำหรับ อุปโภค-บริโภค และสำหรับทำการเกษตร ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เพื่อให้เพียงพอกับการอุปโภคและบริโภคของประชาชน ดังนี้

ตารางที่ ๑-๑ : ข้อมูลด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภคของตำบลบ้านฟ้า

ลำดับที่	ประเภท	จำนวน (แห่ง)	หมายเหตุ
๑	บ่อบาดาลสาธารณะ	๑๗	
๒	บ่อน้ำตื้นสาธารณะ	๒๔๖	
๓	ประปาหมู่บ้าน	๘	
๔	ประปาภูเขา	๗	
๕	ถังไฟเบอร์	๑๖	
๖	ถังเก็บน้ำ	๘๔	
๗	โอ่งซีเมนต์	๑๐๐	
๘	สระน้ำหมู่บ้าน	๓	
๙	อ่างเก็บน้ำ	๕	
๑๐	ลำคลอง/ห้วย	๘	
๑๑	ฝายกักน้ำ	๖๓	
๑๒	สถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า	-	

ตารางที่ ๑-๒ : ข้อมูลด้านแหล่งน้ำที่สำคัญของตำบลบ้านฟ้า

แหล่งน้ำ	สถานที่ไหลผ่าน	การใช้ประโยชน์	หมายเหตุ
๑. แหล่งน้ำธรรมชาติ			
- ลำน้ำสวด	หมู่ที่ ๘, ๔, ๓, ๖, ๑, ๗	} ปลุกพืช, เลี้ยงสัตว์, ประมง, อุปโภค-บริโภค, ท่องเที่ยว	
- ลำน้ำกาด	หมู่ที่ ๕, ๗		
- ลำห้วยเคียน	หมู่ที่ ๘, ๔, ๓		
- ห้วยตาแวน	หมู่ที่ ๓, ๒, ๖		
- ห้วยซ่า	หมู่ที่ ๔		
- ห้วยหว่าง	หมู่ที่ ๖, ๓		
- ห้วยหก	หมู่ที่ ๒		
- ห้วยลู	หมู่ที่ ๖		
๒. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น			
- อ่างเก็บน้ำสวด	หมู่ที่ ๘	} ปลุกพืช, เลี้ยงสัตว์, ประมง, อุปโภค-บริโภค, ท่องเที่ยว	
- อ่างเก็บน้ำห้วยเคียน	หมู่ที่ ๔		
- อ่างเก็บน้ำห้วยตาแวน	หมู่ที่ ๓		
- อ่างเก็บน้ำกาด	หมู่ที่ ๕		
- อ่างเก็บน้ำห้วยหก	หมู่ที่ ๒		
- สระหนองหิน	หมู่ที่ ๔		
- สระหนองมน	หมู่ที่ ๒		
- สระห้วยโป่งขาม	หมู่ที่ ๑		

ที่มา : แผนพัฒนาการเกษตรชุมชน ต.บ้านฟ้า อ.บ้านหลวง จ.น่าน

ตารางที่ ๑-๓ : รายชื่อแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของตำบลบ้านฟ้า

ที่	ชื่อฝาย	ที่	ชื่อฝาย	ที่	ชื่อฝาย
๑	ฝายห้วยสะแล	๒๒	ฝายห้วยหลู่ ๑	๔๓	ฝายทุ่งขาม
๒	ฝายทุ่งท่า	๒๓	ฝายห้วยหลู่ ๒	๔๔	ฝายทุ่งตาแวนใต้
๓	ฝายต้นค้ำ	๒๔	ฝายห้วยหลู่ ๓	๔๕	ฝายทุ่งตาแวนเหนือ
๔	ฝายทุ่งป่าอ้อย	๒๕	ฝายห้วยลูใต้	๔๖	ฝายข้าวจ้ำ
๕	ฝายทุ่งกลาง ๑	๒๖	ฝายทุ่งลุ่ม	๔๗	ฝายปู่เงิน
๖	ฝายทุ่งกลาง ๒	๒๗	ฝายทุ่งเป้า ๑	๔๘	ฝายทุ่งเป้า ๒ ม.๔
๗	ฝายทุ่งกลาง ๓	๒๘	ฝายทุ่งนามี	๔๙	ฝายทุ่งหลายหน้า ๒
๘	ฝายทุ่งแต ๑	๒๙	ฝายทุ่งป่าแพะ	๕๐	ฝายท่าหลาย
๙	ฝายทุ่งแต ๒	๓๐	ฝายทุ่งหกใต้	๕๑	ฝายข้าวหลวง
๑๐	ฝายทุ่งแต ๓	๓๑	ฝายทุ่งนาวี	๕๒	ฝายห้วยแฮ่
๑๑	ฝายทุ่งงุม	๓๒	ฝายทุ่งดง ๑	๕๓	ฝายทุ่งสาด
๑๒	ฝายห้วยป่าขุย	๓๓	ฝายทุ่งดง ๒	๕๔	ฝายทุ่งโป่ง
๑๓	ฝายทุ่งเป้าใต้	๓๔	ฝายทุ่งหกเหนือ	๕๕	ฝายทุ่งข้างน้อย
๑๔	ฝายทุ่งนาฮาม	๓๕	ฝายห้วยขอนแก่น	๕๖	ฝายห้วยสวด
๑๕	ฝายท่าขนาดขุน	๓๖	ฝายทุ่งหกใต้	๕๗	ฝายทุ่งเตื่อ
๑๖	ฝายทุ่งหลายหน้า ๑	๓๗	ฝายทุ่งหก	๕๘	ฝายทุ่งหวาย
๑๗	ฝายทุ่งห้าง	๓๘	ฝายทุ่งสองห้อง	๕๙	ฝายทุ่งลี
๑๘	ฝายทุ่งเป้าเหนือ	๓๙	ฝายแก้วซ้อ	๖๐	ฝายห้วยวะ
๑๙	ฝายทุ่งโขงเหนือ	๔๐	ฝายทุ่งหาด	๖๑	ฝายทุ่งมะกู่
๒๐	ฝายทุ่งโขงนาขำ	๔๑	ฝายทุ่งคู	๖๒	ฝายทุ่งแหน
๒๑	ฝายห้วยลูเหนือ	๔๒	ฝายทุ่งแตเหนือ	๖๓	ฝายทุ่งเคียน

๑.๖ ลักษณะของไม้และป่าไม้

พื้นที่ตำบลบ้านฟ้าส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนและอีกส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่เขตป่าที่หมดสภาพซึ่งกำลังออกเอกสารสิทธิ ส.ป.ก. ๔-๐๑ แต่ยังเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่สมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ บางพื้นที่มีป่าสนสามใบ ลักษณะของไม้เป็นไม้ยืนต้นและไม้ผลัดใบ

มีพื้นที่ป่าไม้ประมาณ ๘๑,๗๑๘ ไร่ ได้แก่ ป่าห้วยน้ำสวด หมู่ที่ ๘ ป่าห้วยข่าหมู่ที่ ๔,๓ ป่าบันไดผา หมู่ที่ ๔ ป่าห้วยเคียน (ป่าดงกว้าง) หมู่ที่ ๔ ป่าห้วยฟ้า หมู่ที่ ๕ ป่าดงหนองผา หมู่ที่ ๒,๕ ป่าดอยผีเจ็ด หมู่ที่ ๓,๔ ป่าดงหลวง ห้วยสาด หมู่ที่ ๘ ป่าห้วยน้ำขุ่น หมู่ที่ ๘ ป่าห้วยเมียง หมู่ที่ ๕ ดอยผีปันน้ำ ดอยห้วยขุนเคียน ดอยขุนน้ำสา หมู่ที่ ๘ ดอยภูอก หมู่ที่ ๓,๒ ดอยหลวง หมู่ที่ ๕,๘,๒ ดอยขุนแม่กาด หมู่ที่ ๕,๒ ดอยผาด่าง หมู่ที่ ๔,๘ ดอยห้วยลู่ หมู่ที่ ๖ น้ำตกตาดหมอก หมู่ที่ ๔ (แผนพัฒนาเกษตรชุมชนตำบลบ้านฟ้า, ๒๕๕๕: ๗)

๒. ด้านการเมือง/การปกครอง

๒.๑ เขตการปกครอง

ตำบลบ้านฟ้าเป็นตำบลหนึ่งในสี่ตำบลของอำเภอบ้านหลวง ซึ่งประกอบด้วย ตำบลป่าคาหลวง ตำบลสวด และตำบลบ้านฟ้า ตำบลบ้านฟ้าเดิมขึ้นกับตำบลสวด อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๗ อำเภอบ้านหลวง ได้แยกออกจากอำเภอเมือง จังหวัดน่าน เป็นกิ่งอำเภอบ้านหลวง และได้แยกตำบลบ้านฟ้าออกจากตำบลสวด ลักษณะการตั้งบ้านเรือนจะกระจุกอยู่กันตามสองข้างทางติดลำห้วยสวดและบริเวณหุบเขา มีการติดต่อระหว่างหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ปัจจุบันมีหมู่บ้านในเขตการปกครองจำนวน ๘ หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ ๑ บ้านเป้า
- หมู่ที่ ๒ บ้านนาวิ
- หมู่ที่ ๓ บ้านฟ้า
- หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งข่า
- หมู่ที่ ๕ บ้านตุ้
- หมู่ที่ ๖ บ้านป่าด่าง
- หมู่ที่ ๗ บ้านค้อ
- หมู่ที่ ๘ บ้านโป่งศรี

(๑) ประวัติของหมู่บ้าน

หมู่ที่ ๑ บ้านเป่า

บ้านเป่าเมื่อสองร้อยปีที่ผ่านมาไม่สามารถกำหนด พ.ศ.ที่ชัดเจนได้ เดิมชาวบ้านมักเรียกว่า บ้านเป่า เนื่องจากชาวบ้านได้ตั้งชื่อว่าบ้านเป่า เพราะความเชื่อของชาวบ้านสมัยนั้นได้จัดตั้งศาลเจ้า (หอผี) ขึ้นมาเพื่อไว้เป็นที่เคารพนับถือและเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่มืองของบ้านเป่า ชาวบ้านได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน และได้ตั้งชื่อว่า “ศาลเจ้าพ่อบ้านเป่า” เพื่อให้เจ้าพ่อเมืองได้รักษาดูแลป้องกันอันตรายชีวิตและทรัพย์สินของชาวบ้าน และให้ชาวบ้านอยู่กันอย่างมีความสุข ดังนั้น ทางชาวบ้านจึงได้ร่วมกันตั้งชื่อของหมู่บ้านว่า “บ้านเป่า” จนถึงปัจจุบัน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๔ ทางกรมการปกครองก็ได้ตั้งให้บ้านเป่า เป็นหมู่ที่ ๔ ต.สวด อ.ปง จ.น่าน ครั้งนั้นจำนวนประชากรมีไม่มากนักส่วนใหญ่จะทำนาปลูกข้าวไว้เพื่อสำหรับกินเท่านั้น ด้านอาหารการกินของชาวบ้าน จะหาของป่าที่มีตามธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ทั่วไป สภาพป่าในตอนนั้นจะเป็นป่าดงดิบและมีสัตว์ป่า นานา ชนิด ในบางครั้งจะมีสัตว์ป่าที่ดุร้าย เช่น เสือ หมี เข้ามาทำร้ายสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านอีกด้วย บ้านเป่าเดิมได้ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มและต่ำมาก ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำป่าไหลหลากท่วมที่อยู่อาศัยและทรัพย์สินของชาวบ้าน จึงทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนตลอดมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ผู้ใหญ่บ้านได้จัดหาสถานที่ให้กับชาวบ้านใหม่ โดยนำชาวบ้านในหมู่บ้านอพยพขึ้นมาอยู่ในที่เนินเขา ซึ่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านในปัจจุบัน

หมู่ที่ ๒ บ้านนาวิ

บ้านนาวิ เดิมชื่อ บ้านป่าแพะ เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำห้วยหกและแม่น้ำสวด ต่อมาเมื่อมีคนต่างถิ่นอพยพมาตั้งถิ่นฐานมากขึ้นทางทิศตะวันตกของลำน้ำห้วยหก เป็นที่เนินมีป่าไม้เตี้ยที่เรียกว่า ป่าแพะ ต่อมาย้ายจากที่ลุ่มใกล้แม่น้ำขึ้นมาอยู่ที่ดอนหนีน้ำท่วม คนส่วนใหญ่อพยพมาจาก อ.เวียงสา และ จ.เชียงราย อยู่ในกรปกครองของบ้านเป่า ต.สวด จนปี พ.ศ. ๒๕๑๗ แบ่งเขตการปกครองของตำบลบ้านฟ้า ปี ๒๕๑๘ แบ่งหมู่บ้านเป็นบ้านนาวิ หมู่ที่ ๒ ต.บ้านฟ้า ตามชื่อทุ่งนา

หมู่ที่ ๓ บ้านฟ้า

บ้านฟ้า เดิมชื่อว่า บ้านหัวเมือง โดยเรียกตามต้นน้ำ แม่น้ำสวด ซึ่งบ้านตั้งอยู่เหนือน้ำสวด โดยเฉพาะลำน้ำสวดเป็นแม่บ้านเป็นแม่น้ำอยู่ทางทิศใต้ของลำน้ำสวด (หรือเมืองสวด) จึงทำให้คนสมัยนั้นเข้าใจกันว่าทางต้นน้ำสวดเป็นทิศเหนือของเมืองสวด จึงเรียกบ้านฟ้าขณะนั้นว่าบ้านหัวเมือง หมู่บ้านแห่งนี้ได้ตั้งขึ้นโดยมีคนสมัยนั้นได้อพยพมาจากท้องถิ่นอื่นหลายที่ มีหลายครอบครัวได้เข้ามาอาศัยอยู่ในป่าดงทึบแห่งนี้ ซึ่งเป็นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยลำน้ำและพืชพันธุ์ ป่าไม้ จึงได้ชวนกันบุกเบิกถ้ำลี้กลางป่า เพื่อสร้างบ้านเรือน สร้างเป็นหมู่บ้านขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๒ หลายปีที่ผ่านมาในหมู่บ้านหัวเมืองนี้ได้เกิดอาเพศขึ้น มีลมพายุ ฝน และลูกเห็บ ได้ตกลงอย่างรุนแรง และได้เกิดฟ้าผ่าลงที่ต้นไม้ใหญ่ในหมู่บ้านเหตุให้ผู้เสียชีวิต ๑ คน และป่วยอีก ๒ คน จึงเรียกหมู่บ้านหัวเมืองว่า “บ้านฟ้า” นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งข่า

บ้านทุ่งข่า เดิมเรียกว่าบ้านข่า หรือบ้านห้วยข่า ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.๒๕๑๘ กิ่งอำเภอบ้านหลวง ยกฐานะจากกิ่งอำเภอเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ บ้านข่าหรือบ้านห้วยข่าทางอำเภอได้ตั้งชื่อใหม่เป็นบ้านทุ่งข่า ต.บ้านฟ้า อ.บ้านหลวง จ.น่าน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ โดยมีนายก้วน อุปลัมภ์ เป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่อมาได้แยกเป็น ตำบล คือ ตำบลบ้านฟ้า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ นายก้วน อุปลัมภ์ ได้รับตำแหน่งเป็นกำนันตำบลบ้านฟ้าและเป็น ผู้นำบ้านทุ่งข่าในนามกำนันจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๕ บ้านทุ่งข่า เนื่องจากบริเวณหมู่บ้านสมัยนั้นมีข่าขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงได้ชื่อว่า “บ้านทุ่งข่า”

หมู่ที่ ๕ บ้านตุ้

แต่เดิมพื้นที่ของบ้านตุ้นั้นเต็มไปด้วยป่าเขาลำเนาไพรและมีป่าไม้อุดมสมบูรณ์โดยเฉพาะต้นคู้ ซึ่งเป็นต้นไม้ขึ้นอยู่นั้นบริเวณนั้นอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาเมื่อมีการอพยพผู้คนเข้ามาอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้จึงได้เข้ามาตั้งชุมชนและได้ตั้งชื่อว่าชุมชนบ้านตุ้

หมู่ที่ ๖ บ้านป่าด่าง

แต่เดิมผู้คนจากบ้านหลายทุ่งได้อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ของบ้านป่าด่าง ซึ่งครั้งแรกได้เข้ามาอยู่บริเวณที่ลุ่มแม่น้ำ ต่อมาเกิดน้ำท่วมจะขึ้นมาอยู่บนที่สูง พอขึ้นมาก็พบว่าบริเวณนี้มีต้นด่างอยู่เป็นจำนวนมาก (ลักษณะคล้ายต้นมันสำปะหลัง) จึงตั้งชื่อว่าบ้านป่าด่าง

หมู่ที่ ๗ บ้านค้อ

ในอดีตพื้นที่ของบ้านค้อนั้นมีชาวลัวะและชาวพม่าอาศัยอยู่ โดยมีตำนานเล่าขานกันว่า เดิมมีวัวตัวหนึ่งชื่อ อุจูปราช ซึ่งเป็นวัวที่มีอิทธิฤทธิ์ มีรูปร่างลักษณะคล้ายเสือ มักจะออกมาจับชาวบ้านกินเป็นประจำ ดังนั้นชาวบ้านในบริเวณนี้จึงช่วยกันสร้างกองดินด้านในมีอิฐเป็นแกนกลางสูงประมาณ ๘ เมตร ยาวเป็นแนว กำแพงล้อมรอบหมู่บ้าน ซึ่งเรียกว่า “ค้อ” ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างที่ใช้ป้องกันวัวอุจูปราช ต่อมาเมื่อชาวญวนอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ของบ้านค้อ จนถึงปัจจุบัน

หมู่ที่ ๘ บ้านโป่งศรี

บ้านโป่งศรี เดิมเป็นเขตการปกครองของบ้านทุ่งข่า และได้รับการประกาศอย่างเป็นทางการแยกจากบ้านทุ่งข่า เมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๒๒ ผู้ใหญ่บ้านคนแรก คือ นายกันทอน ใจเป็ง โดยแต่เดิมชุมชนบ้านทุ่งข่าและบ้านหลายหน้าได้ถูกไฟไหม้สูญเสียชีวิต ๓๒ ครอบครัว ผู้คนจึงได้อพยพมาตั้งรกรากที่บริเวณบ้านโป่งศรี ในปัจจุบันนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยมีครอบครัวนายปัน ใจเป็ง มาอยู่เป็นครอบครัวแรก ต่อมาจึงมีคนอพยพมาอยู่เรื่อยๆ จนกลายเป็นชุมชนขนาดใหญ่ และได้แยกตัวออกมาอีกหนึ่งหมู่บ้าน โดยมีการประชุมหารือ ผลสุดท้ายได้ตกลงใช้ชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านโป่งศรี”

ตารางที่ ๑-๔ : แสดงจำนวนหมู่บ้าน / กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน

หมู่ที่ / บ้าน	ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง	หมายเหตุ
หมู่ที่ ๑ บ้านเป่า	นายประทีน เชื้อหมอ	ผู้ใหญ่บ้าน	
หมู่ที่ ๒ บ้านนาวิ	นายณรงค์ศักดิ์ แก้วศรี	ผู้ใหญ่บ้าน	
หมู่ที่ ๓ บ้านฟ้า	นางกานพฤกษ์ คนสูง	ผู้ใหญ่บ้าน	
หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งข่า	นายประจัญ บุญแสน	ผู้ใหญ่บ้าน	
หมู่ที่ ๕ บ้านดู่	นายบรรจง ไชยยงค์	กำนันตำบลบ้านฟ้า	
หมู่ที่ ๖ บ้านป่าต้าง	นางสาวรัชฎาภรณ์ มงคล	ผู้ใหญ่บ้าน	
หมู่ที่ ๗ บ้านค้อ	นายอุทัย สมควร	ผู้ใหญ่บ้าน	
หมู่ที่ ๘ บ้านโป่งศรี	นายวิจิต คำลือ	ผู้ใหญ่บ้าน	

ข้อมูล ณ มีนาคม ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑-๑๑ : แสดงจำนวนประชากรตามเพศ

หมู่ที่	จำนวน (คน)		รวม
	ชาย	หญิง	
หมู่ที่ ๑ บ้านเป่า	๙๒	๙๓	๑๘๕
หมู่ที่ ๒ บ้านนาวิ	๒๒๕	๒๑๓	๔๓๘
หมู่ที่ ๓ บ้านฟ้า	๒๑๒	๒๓๒	๔๔๓
หมู่ที่ ๔ บ้านทุ่งข่า	๑๗๔	๑๗๓	๓๔๗
หมู่ที่ ๕ บ้านดู่	๑๖๔	๑๔๕	๓๐๙
หมู่ที่ ๖ บ้านป่าต้าง	๑๒๘	๑๔๔	๒๗๒
หมู่ที่ ๗ บ้านค้อ	๒๕	๒๘	๕๓
หมู่ที่ ๘ บ้านโป่งศรี	๑๑๙	๑๒๙	๒๔๘
รวม	๑,๑๔๘	๑,๑๕๗	๒,๓๐๕

ที่มา : ข้อมูล จปฐ ปี ๒๕๖๘

๔. ระบบบริการพื้นฐาน

๔.๑ การคมนาคมขนส่ง

ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้ามีเส้นทางคมนาคมในหมู่บ้านที่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ร้อยละ ๗๐ เป้าหมายคือต้องการให้มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในหมู่บ้าน ร้อยละ ๑๐๐ โดยผู้บริหารมีนโยบายที่จะดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กในหมู่บ้านทุกสาย แต่ยังประสบปัญหาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากพื้นที่บางแห่งยังไม่เป็นที่สาธารณะซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อต้องเป็นที่สาธารณะ ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้ามีเส้นทางคมนาคมที่ใช้ติดต่อในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าและพื้นที่ใกล้เคียง และใช้สำหรับการเกษตร ดังนี้

๑. ถนน

๑.๑ ถนนลาดยาง

- ๑) ถนนในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน จำนวน ๑ สาย ได้แก่
 - ถนนสายบ้านหลวง - บ้านโป่งศรี ระยะทาง ๙,๕๐๐ เมตร
- ๒) ถนนในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า จำนวน ๑ สาย ได้แก่
 - ถนนสายบ้านโป่งศรี - บ้านนาก้า ระยะทาง ๖,๕๐๐ เมตร

๑.๒ ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก

- ๑) ถนนในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า จำนวน ๑๐ สาย ได้แก่
 - ถนนสายบ้านป่าด่าง ระยะทาง ๙๗๕ เมตร
 - ถนนสายบ้านฟ้า ระยะทาง ๖๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านทุ่งซ่า - บ้านฟ้า ระยะทาง ๑,๗๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านเป่า - บ้านค้อ ระยะทาง ๑,๖๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านนาวี - บ้านค้อ ระยะทาง ๑,๕๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านโป่งศรี - บ้านทุ่งซ่า ระยะทาง ๕๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านดู่ - อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำกาด ระยะทาง ๑,๖๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านทุ่งซ่า - ห้วยเคียนเหนือ ระยะทาง ๕,๐๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านเป่า - ห้วยเริง ระยะทาง ๒,๒๐๐ เมตร
 - ถนนสายบ้านป่าด่าง - ห้วยจำ ระยะทาง ๑,๗๐๐ เมตร

๒. สะพาน

๒.๑ สะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๑๐ แห่ง

๑) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำห้วยหก	บ้านนาวิ หมู่ที่ ๒	จำนวน ๑ แห่ง
๒) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำสวด	บ้านนาวิ หมู่ที่ ๒	จำนวน ๑ แห่ง
๓) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำสวด	บ้านฟ้า หมู่ที่ ๓	จำนวน ๑ แห่ง
๔) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำห้วยเคียน	บ้านทุ่งข่า หมู่ที่ ๔	จำนวน ๑ แห่ง
๕) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำกาต	บ้านดู่ หมู่ที่ ๕	จำนวน ๑ แห่ง
๖) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำห้วยแต	บ้านดู่ หมู่ที่ ๕	จำนวน ๑ แห่ง
๗) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำห้วยลู	บ้านป่าตาง หมู่ที่ ๖	จำนวน ๑ แห่ง
๘) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำสวด	บ้านค้อ หมู่ที่ ๗	จำนวน ๑ แห่ง
๙) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำกาต	บ้านค้อ หมู่ที่ ๗	จำนวน ๑ แห่ง
๑๐) สะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามน้ำสวด	บ้านโป่งศรี หมู่ที่ ๘	จำนวน ๑ แห่ง

๒.๒ สะพานไม้ จำนวน ๒ แห่ง

๑) สะพานไม้ข้ามน้ำห้วยเคียน	บ้านโป่งศรี หมู่ที่ ๘	จำนวน ๑ แห่ง
๒) สะพานไม้ข้ามน้ำสวด	บ้านโป่งศรี หมู่ที่ ๘	จำนวน ๑ แห่ง

๔.๒ การไฟฟ้า

ปัจจุบันตำบลบ้านฟ้ามีไฟฟ้าใช้ทั้ง ๘ หมู่บ้าน และมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ของครัวเรือนทั้งหมด แต่ยังมีปัญหาคือไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมดตามความต้องการของประชาชน เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างบางแห่งยังไม่เป็นที่สาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าจึงไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งมีการแก้ปัญหาคือประสานความร่วมมือกับหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลที่ไม่สามารถดำเนินการตามความต้องการได้ และร่วมกันหาวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน ปัจจุบันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้ามีไฟฟ้าใช้ ดังนี้

(๑) จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้ ๘๓๙ หลังคาเรือน

(๒) ไฟฟ้าสาธารณะ จำนวน ๔๐๖ จุด ครอบคลุมถนนทุกสายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า

๔.๓ การประปา

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าไม่มีกิจการประปาเป็นของตนเอง ซึ่งระบบประปาของหมู่บ้านนั้นแต่ละหมู่บ้านจะบริหารจัดการเองทั้งหมด ซึ่งสามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ และประชาชนมีน้ำใช้เกือบตลอดทั้งปี แต่จะมีปัญหาเฉพาะในช่วงฤดูร้อนของทุกปีซึ่งจะขาดแคลนน้ำมาก (เดือนมีนาคม - เดือนเมษายน) เพราะอากาศจะร้อนมากส่งผลให้แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาตื้นเขินและแห้งในที่สุด ทำให้ไม่มีน้ำเพียงพอสำหรับผลิตน้ำประปาใช้ในหมู่บ้าน ประชาชนในพื้นที่แก้ปัญหาโดยการนำน้ำจากใต้ดินมาใช้ โดยการขุดบ่อน้ำตื้น แต่ก็ประสบปัญหาน้ำใต้ดินไม่พอใช้อีก ทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าจึงต้องให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ประชาชนที่ขาดแคลนน้ำใช้ โดยการนำรถบรรทุกน้ำจากบ่อบาดาลแล้วจัดส่งน้ำให้บริการตามจุดต่างๆ ของหมู่บ้านซึ่งแต่ละหมู่บ้านจะมีถังเก็บน้ำขนาดใหญ่สำหรับใส่น้ำไว้ใช้ร่วมกันหลายๆ ครัวเรือน ซึ่งหมู่บ้านที่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำมากที่สุด ได้แก่ บ้านฟ้า หมู่ที่ ๓ บ้านดู่ หมู่ที่ ๕ บ้านป่าตอง หมู่ที่ ๖ และในปัจจุบันประชาชนตำบลบ้านฟ้ามีน้ำประปาใช้ ดังนี้

- (๑) จำนวนครัวเรือนที่ใช้น้ำประปา ๑,๐๙๖ หลังคาเรือน
- (๒) หน่วยงานเจ้าของกิจการประปา หมู่บ้าน ๘ แห่ง
 - ระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน ๘ แห่ง (ม. ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘)
 - ระบบประปาภูเขา จำนวน ๗ แห่ง (ม. ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘)
- (๓) ปริมาณการใช้น้ำประปาเฉลี่ย ๕๐๐ - ๕๕๐ ลบ.ม. ต่อวัน
- (๔) แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปาได้จาก
 - สระน้ำของหมู่บ้าน
 - น้ำห้วยหก
 - น้ำห้วยซ่า
 - น้ำห้วยเคียน
 - น้ำกาด
 - น้ำห้วยลู่
 - แหล่งน้ำใต้ดิน

๔.๔ โทรศัพท์

ในพื้นที่ของตำบลบ้านฟ้าไม่มีชุมสายโทรศัพท์ และไม่มีตู้โทรศัพท์สาธารณะ ปัจจุบันประชาชนในตำบลบ้านฟ้าจะใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวนมาก (โทรศัพท์มือถือ) ซึ่งมีสัญญาณโทรศัพท์ครอบคลุมหลายเครือข่าย ทำให้ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างสะดวกมากขึ้น

๔.๕ ไปรษณีย์หรือการสื่อสารอื่นๆ

(๑) ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขอนุญาต จำนวน ๑ แห่ง (ตั้งอยู่บ้านฟ้า หมู่ที่ ๓)

(๒) บริการระบบอินเทอร์เน็ต จำนวน ๑๑ แห่ง

(๓) หอกระจายข่าว จำนวน ๘ แห่ง

๕. ระบบเศรษฐกิจ

๕.๑ การเกษตร

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า ร้อยละ ๗๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มะขามหวาน มะขามเปรี้ยวยักษ์ ยางพารา ฯลฯ

๕.๒ การประมง

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าไม่มีการประมง แต่เป็นการหาสัตว์น้ำต่างๆ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ตามแหล่งน้ำตามธรรมชาติและอ่างเก็บน้ำเพื่อเลี้ยงชีพในครัวเรือนเท่านั้น

๕.๓ การปศุสัตว์

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้ามีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพหลักเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ในครัวเรือน เช่น การเลี้ยงไก่ เป็ด โค สุกร กระบือ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยประมาณ ดังนี้

โค	๔๕๕	ตัว	กระบือ	๗๕	ตัว	สุกร	๑๕๐	ตัว
เป็ด	๕๒๑	ตัว	ไก่	๖๕๐	ตัว	อื่นๆ	๘๑๕	ตัว

๕.๔ การบริการ

ร้านอาหาร ๔ แห่ง

๕.๕ การท่องเที่ยว

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้ามีสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนี้

๑. อ่างเก็บน้ำห้วยหก	บ้านนาวิ	หมู่ที่	๒
๒. น้ำตกตาดหมอก	บ้านโป่งศรี	หมู่ที่	๘
๓. ถ้ำดิ่งดิว (ถ้ำค้างคาว)	บ้านโป่งศรี	หมู่ที่	๘
๔. อ่างเก็บน้ำสวด	บ้านโป่งศรี	หมู่ที่	๘
๕. หน่วยศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำแม่สะลา	บ้านดู่	หมู่ที่	๕
๖. อ่างเก็บน้ำกาต	บ้านดู่	หมู่ที่	๕
๗. น้ำตกตาดครก	บ้านโป่งศรี	หมู่ที่	๘
๘. หน่วยศึกษาการพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำบ้านหลวง	บ้านโป่งศรี	หมู่ที่	๘
๙. อ่างเก็บน้ำห้วยเคียน	บ้านทุ่งข่า	หมู่ที่	๔
๑๐. น้ำตกห้วยลู	บ้านป่าต้าง	หมู่ที่	๖
๑๑. ผาเอื้องหลวง	บ้านป่าต้าง	หมู่ที่	๖
๑๒. ดอยหลวง	บ้านดู่	หมู่ที่	๕
๑๓. ป่าสน	บ้านดู่	หมู่ที่	๕
๑๔. อ่างเก็บน้ำห้วยตาแวน	บ้านฟ้า	หมู่ที่	๓

๕.๖ อุตสาหกรรม

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้ามีกิจการอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ดังนี้

๑. โรงสีข้าวขนาดเล็ก จำนวน ๔ แห่ง
๒. โรงอบข้าวโพด จำนวน ๑ แห่ง

๕.๗ การพาณิชย์และกลุ่มอาชีพ

๑. การพาณิชย์

สถานีบริการน้ำมัน	๑๒	แห่ง
ร้านซ่อมรถ	๔	แห่ง
ร้านค้าต่างๆ	๓๐	แห่ง
ร้านตัดผม	๒	แห่ง
เสาสัญญาณโทรศัพท์	๒	แห่ง

๖. ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

๖.๑ การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลบ้านพ้านับถือศาสนาพุทธ

วัด/สำนักสงฆ์ มีจำนวน ๔ แห่ง ได้แก่

๑) วัดดอนชัย	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑	บ้านเป้า
๒) วัดฟ้าสวรรค์	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๓	บ้านฟ้า
๓) วัดนาวิวนาราม	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๒	บ้านนาวิ
๔) วัดบ้านคูสุวรรณาราม	ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๕	บ้านคู

๖.๒ ประเพณีและงานประจำปี

ตำบลบ้านพ้ามีขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม และงานวันสำคัญต่างๆ ที่มีอิทธิพลทางความคิดของชุมชน ดังนี้

๑. ประเพณีวันขึ้นปีใหม่	เดือน มกราคม
๒. ประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ	เดือน เมษายน หรือ ๗ เหนือ
๓. การจุดบั้งไฟบูชาผีเมือง	เดือน เมษายน
๔. พิธีเลี้ยงผีเมือง (เจ้าหลวงชมพู,เจ้าพญาเจ็ด,เจ้าพญาใจ,เจ้าพญาแก้ว)	เดือน มิถุนายน
๕. ประเพณีเข้าพรรษา	เดือน กรกฎาคม หรือ เดือน ๑๐ เหนือ
๖. ประเพณีออกพรรษา	เดือน ๑๒ อ้าย เหนือ
๗. พิธีสืบชะตาบ้าน	ตามช่วงเหตุการณ์ของชุมชน
๘. พิธีทานธรรมขอฝน	ตามช่วงเหตุการณ์ของชุมชน
๙. พิธีบายศรีสู่ขวัญ	ตามช่วงเหตุการณ์ของชุมชน
๑๐. พิธีสะเดาะเคราะห์	ตามช่วงเหตุการณ์ของชุมชน
๑๑. ประเพณีลอยกระทง	เดือน พฤศจิกายน
๑๒. ประเพณีตั้งธรรม	เดือน พฤศจิกายน
๑๓. ตานข้าวใหม่	เดือน ธันวาคม

๖.๓ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพ้าได้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่คู่กับชุมชน ดังนี้

๑. การทำเครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่สำหรับใช้ในครัวเรือน
๒. การตีเหล็กเพื่อทำของใช้ เช่น มีด
๓. การทำยาสมุนไพรรักษาโรค
๔. การทอผ้าพื้นเมืองด้วยมือ

ภาษาถิ่น ประชาชนในเขตตำบลบ้านพ้าส่วนมากร้อยละ ๙๙.๙๙ พูดภาษาไทยล้านนา

๖.๔ สิ้นค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

สิ้นค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกของตำบลบ้านฟ้า ได้แก่ น้ำผึ้งโพรง มะขามแขกอิม มะขามแขกอิมอบแห้ง มะขามจัดจืด

๗. ทรัพยากรธรรมชาติ

๗.๑ น้ำ น้ำที่ใช้ในการอุปโภค - บริโภค ในพื้นที่ตำบลบ้านฟ้าส่วนใหญ่จะเป็นน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ลำห้วย น้ำฝน และจากแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำ สระ บ่อน้ำตื้น บ่อบาดาล ซึ่งเป็นน้ำดิบ จะต้องนำมาผ่านกระบวนการของระบบประปาก่อนจึงสามารถนำมาใช้สำหรับอุปโภค บริโภคได้ สำหรับน้ำใต้ดิน มีปริมาณน้อยไม่สามารถนำขึ้นมาใช้ให้เพียงพอกับความต้องการได้ และน้ำใต้ดินบางแห่งไม่สามารถใช้ดื่มหรือใช้อุปโภคได้

๗.๒ ป่าไม้ พื้นที่ของตำบลบ้านฟ้าส่วนใหญ่จะเป็นเขตป่าสงวนซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีป่าไม้สมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ บางพื้นที่มีป่าสนสามใบ บางพื้นที่เป็นไม้ยืนต้นและไม้ผลัดใบ แต่ก็ยังมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอยู่ ซึ่งแต่ละหมู่บ้านได้ช่วยกันอนุรักษ์และรักษาป่าไม้ไว้ให้คงอยู่คู่กับชุมชนโดยการออกกฎระเบียบของหมู่บ้านและมีการกันพื้นที่ป่าบางส่วนเป็นเขตป่าชุมชนโดยคนในชุมชนร่วมกันรักษา

๗.๓ ภูเขา พื้นที่ของตำบลบ้านฟ้าส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ซึ่งหมู่บ้านจะล้อมรอบด้วยภูเขา ลักษณะของภูเขามีสองชั้นและลาดเอียง ภูเขาบางแห่งมีความอุดมสมบูรณ์และมีจำนวนต้นไม้ปกคลุมจำนวนมาก และภูเขาบางแห่งก็ไม่มีต้นไม้ปกคลุมหรือมีจำนวนน้อยเนื่องจากว่ามี การตัดไม้ทำลายป่าเพื่อทำไร่อยู่

๗.๔ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าส่วนมากจะเป็นพื้นที่เขตป่าสงวน ดังนั้นจึงมีพื้นที่ที่เป็นป่าไม้จำนวนมาก รองลงมาคือพื้นที่สำหรับการเพาะปลูก และส่วนน้อยเป็นที่อยู่อาศัย ร้านค้า สถานประกอบการต่างๆ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้

ดิน ดินในพื้นที่ของตำบลบ้านฟ้าสภาพทั่วไปเป็นดินร่วนซึ่งเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชต่างๆ ปัจจุบันตำบลบ้านฟ้ายังประสบปัญหาดินสำหรับการเพาะปลูกไม่มีคุณภาพ เนื่องจากว่าเกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชโดยใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงจำนวนมากทำให้สารเคมีตกค้างในดินจำนวนมากและทำให้สภาพของดินเสื่อมโทรม ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการส่งเสริม สนับสนุน ฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรให้ทำการเพาะปลูกโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพแทนเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเป็นการรักษาสภาพดินให้เหมาะแก่การเพาะปลูกต่อไป

น้ำ น้ำในพื้นที่ของตำบลบ้านฟ้าส่วนใหญ่เป็นน้ำที่ไหลมาจากต้นน้ำบนภูเขา และไหลมาตามลำห้วยต่างๆ ถ้าภูเขาแห่งไหนมีต้นไม้ที่อุดมสมบูรณ์และไม่มีการทำไร่หรือทำการเกษตรบนเขาน้ำที่ไหลมาตามลำห้วยก็จะเป็นน้ำที่สะอาดไม่มีสารเคมีเจือปน แต่ถ้าภูเขาแห่งไหนมีการทำไร่หรือทำการเกษตรบนเขาแล้วใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงน้ำที่ไหลลงมาตามลำห้วยก็จะมีสารเคมีจำนวนมากทำให้น้ำไม่มีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันตำบลบ้านฟ้ายังประสบปัญหาเกี่ยวกับน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค ไม่เพียงพอและน้ำปนเปื้อนสารเคมี และปัญหาน้ำสำหรับทำการเกษตรไม่เพียงพอ โดยเฉพาะในฤดูแล้งจะขาดแคลนน้ำมาก เนื่องจากว่าสถานที่กักเก็บน้ำมีจำนวนน้อยและบางแห่งมีสภาพตื้นเขินจึงไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้ อีกทั้งยังมีการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอยู่จึงทำให้พื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งต้นน้ำมีจำนวนลดน้อยลงและไม่สามารถอุ้มน้ำไว้ได้เวลาฝนตกหนักก็เกิดการชะล้างและพังทลายของหน้าดิน ประกอบกับในฤดูร้อนอากาศจะร้อนมากจึงทำให้น้ำเกิดการระเหยเร็วขึ้น จึงทำให้ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ กับความต้องการของประชาชน

ป่าไม้ ป่าไม้ในพื้นที่ของตำบลบ้านฟ้าโดยรวมถือว่ายังมีจำนวนมากอยู่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น และลักษณะของป่าไม้ยังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่และยังเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของตำบลบ้านฟ้า ซึ่งบางแห่งอาจจะเป็นป่าเสื่อมโทรมบ้าง แต่ทุกภาคส่วนก็ได้ร่วมกันดูแลรักษาป่าให้คงความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้าได้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ โดยให้การสนับสนุนพันธุ์ไม้ต่างๆ เพื่อนำไปปลูกในแต่ละพื้นที่เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และมีการฝึกอบรมให้ความรู้ มีการเข้าค่ายแก่เยาวชนเพื่อกระตุ้นให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฝึกระวัง รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่คู่กับชุมชนตลอดไป

ตอนที่ ๒ ผลสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณพ.ศ. ๒๕๖๘

การวิเคราะห์ข้อมูล ตำบลบ้านฟ้า

๒.๑ การวิเคราะห์ปัจจัยภายในหรือสภาพแวดล้อมภายใน จะทำให้ตำบลทราบถึงความสามารถหรือความเป็นตัวตนของตำบล

(๑) จุดอ่อน คือ ลักษณะหรือข้อด้อยของตำบลเมื่อเทียบกับตำบลอื่น

- (๑.๑) สมาชิกกลุ่มไม่มีความเข้มแข็งขาดความรับผิดชอบในการบริหารจัดการกลุ่ม
- (๑.๒) ขาดการประสานงาน ประสานงานไม่เป็นระบบ
- (๑.๓) การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรธรรมชาติมีน้อยขาดจิตสำนึกในการดูแลอนุรักษ์ธรรมชาติ
- (๑.๔) ขาดการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องของกลุ่ม ชรบ. และ อปพร.
- (๑.๕) โครงการเกิณศักยภาพของ อบต. มีจำนวนจำกัด
- (๑.๖) ขาดบุคลากรด้านสาธารณสุข

(๒) จุดแข็ง คือ ศักยภาพความสามารถหรือจุดเด่นของตำบลเมื่อเทียบกับตำบลอื่น

- (๒.๑) มีสถานที่จัดอบรมระดับตำบล
- (๒.๒) มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุระดับตำบลและสภาเด็กเยาวชน
- (๒.๓) มีพื้นที่ป่าเป็นจำนวนมากและผู้บริหารมองเห็นความสำคัญในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๒.๔) มีการจัดตั้งกลุ่ม ชรบ. และ อปพร. ทุกหมู่บ้าน
- (๒.๕) มีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง
- (๒.๖) มีการประสานงานกับ รพ.สต. เพื่อเพิ่มพูนการร่วมกัน

๒.๒ การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกหรือสภาพแวดล้อมภายนอกจะทำให้ตำบลทราบถึงโอกาสและอุปสรรคการทำงานของตำบล

(๑) โอกาส

- (๑.๑) ด้านเศรษฐกิจ มีผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย
- (๑.๒) มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น ที่ทำการปกครองอำเภอบ้านหลวง สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฟ้า สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านหลวง วัดฟ้าสวรรค์ โรงเรียนบ้านฟ้า สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดน่าน ฯลฯ
- (๑.๓) เป็นพื้นที่จัดทำโครงการปิดทองหลังพระสืบสานพระราชดำริ
- (๑.๔) ผู้นำชุมชนเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง
- (๑.๕) มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ และการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ
- (๑.๖) เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการท้องถิ่น
- (๑.๗) พื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการสร้างพื้นฐาน

(๒) อุปสรรค

- (๒.๑) ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ไม่มีตลาดรองรับ

- (๒.๒) ประชาชนขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
- (๒.๓) ประชาชนลืกลอบเผ่าป่า เพื่อหาของป่า
- (๒.๔) ประชาชนขาดความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
- (๒.๕) ขาดการประสานงานและความร่วมมือในอำนาจหน้าที่

๒.๓ ทิศทางการพัฒนา ตำบลบ้านฟ้า ประชาชนอยู่ดีกินดี สุขภาพแข็งแรง

(ทิศทางการพัฒนา คือ ความต้องการหรือสิ่งสะท้อนถึงทิศทางของการพัฒนาตำบลในอนาคต/ภาพในอนาคตของตำบล ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางที่ตำบลต้องการจะมุ่งไปในอนาคต โดยอาศัยการวิเคราะห์จากความรู้ ความสามารถ หรือสิ่งที่มีอยู่ในตำบลเพื่อกำหนดสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตจุดมุ่งหมายสำคัญของการกำหนดทิศทางการพัฒนาหรือเป้าหมายในการพัฒนา เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาตำบล)

ตัวอย่างทิศทางหรือเป้าหมายการพัฒนา :

- เป็นตำบลปลอดยาเสพติด พึ่งพาตนเองตามวิถีพอเพียง
- ตำบลท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์/เชิงวัฒนธรรม/เชิงวิถีเกษตรอินทรีย์
- ด้านการสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร
- จัดทำโครงการขยะทองคำ
- โครงการส่งเสริมสุขภาพ

๒.๔ กลยุทธ์หรือวิธีปฏิบัติเพื่อไปสู่ทิศทาง/เป้าหมายของการพัฒนา

- (๒.๔.๑) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
- (๒.๔.๒) สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมด้านสาธารณสุข
- (๒.๔.๓) สนับสนุนการเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- (๒.๔.๔) ส่งเสริมและสนับสนุนบรรเทาสาธารณภัย
- (๒.๔.๕) ส่งเสริมและสนับสนุนรณรงค์ปลูกผักสวนครัวทั้งตำบล เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร
- (๒.๔.๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการคัดแยกขยะ ตามโครงการขยะทองคำ

(กลยุทธ์หรือวิธีปฏิบัติเพื่อไปสู่ทิศทาง/เป้าหมายของการพัฒนา คือ หลัก วิธีการ และแนวทางในการปฏิบัติตามประเด็นแนวทางการพัฒนา เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามทิศทาง/เป้าหมายของการพัฒนาตำบล)

ตอนที่ ๓ ถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. ด้านข้อมูลทั่วไปตำบล

- ๑.๑ พื้นที่ในการดำเนินงาน จังหวัดน่าน อำเภอบ้านหลวง ตำบลบ้านฟ้า
- ๑.๒ ครู ข และ ครู ข ขยายผลสร้างทีมผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง ระดับตำบล
 - ๑) ชื่อ-สกุล นายนเรศ เชื้อหอม อายุ ๔๒ ปี ตำแหน่งทางสังคม นักพัฒนาชุมชน อบต.บ้านฟ้า
 - ๒) ชื่อ-สกุล นายดนัย อินทา อายุ ๔๙ ปี ตำแหน่งทางสังคม ส.อบต.บ้านฟ้า
 - ๓) ชื่อ-สกุล นายจตุรภัทร คันธรักษา อายุ ๓๕ ปี ตำแหน่งทางสังคม เลขานุการนายกอบต.บ้านฟ้า
 - ๔) ชื่อ-สกุล นายณัฐฤกษ์ฤกษ์ มงคล อายุ ๓๖ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำอช.ต.บ้านฟ้า

๕) ชื่อ-สกุล นางสาวพลับพลึง ใจพันธ์ อายุ ๓๘ ปี ตำแหน่งทางสังคม คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบลบ้านฟ้า

๖) ชื่อ-สกุล นายบรรจง ไชยรงค์ อายุ ๕๕ ปี ตำแหน่งทางสังคม กำนันตำบลบ้านฟ้า

๗) ชื่อ-สกุล นายประทีน เชื้อหอม อายุ ๕๖ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านเป้า

๘) ชื่อ-สกุล นายณรงค์ศักดิ์ แก้วศรี อายุ ๔๙ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านนาวิ

๙) ชื่อ-สกุล นายกาบพลกษั คนสูง อายุ ๕๔ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านฟ้า

๑๐) ชื่อ-สกุล นายประจัญ บุญแสน อายุ ๕๖ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านทุ่งป่า

๑๑) ชื่อ-สกุล นางสาวรัชฎาภรณ์ มงคล อายุ ๔๗ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านป่าด่าง

๑๒) ชื่อ-สกุล นายอุทัย สมควร อายุ ๕๙ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านคือ

๑๓) ชื่อ-สกุล นายวิชิต คำลือ อายุ ๕๒ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้ใหญ่บ้านโป่งศรี

๑๔) ชื่อ-สกุล นายธาดา คันธรักษา อายุ ๖๘ ปี ตำแหน่งทางสังคม ประธานสภาวัฒนธรรม
อำเภอบ้านหลวง

๑๕) ชื่อ-สกุล นางสาวสุกานดา บุญแสน อายุ ๓๐ ปี ตำแหน่งทางสังคม ผู้นำอช.ต.บ้านฟ้า

๑๖) ชื่อ-สกุล นางวิชุดา อินทา อายุ ๓๒ ปี ตำแหน่งทางสังคม สารวัตรกำนัน
ตำบลบ้านฟ้า

๑๗) ชื่อ-สกุล นางแจ่มศรี วงศ์ลิธิชัย อายุ ๕๐ ปี ตำแหน่งทางสังคม คณะกรรมการ
อช.ต.บ้านฟ้า

๑๘) ชื่อ-สกุล นางอารีย์ สมควร อายุ ๕๕ ปี ตำแหน่งทางสังคม คณะกรรมการ
อช.ต.บ้านฟ้า

๑.๓ จำนวนครัวเรือน ขยายผลดำเนินการขับเคลื่อนตามโครงการฯ ในระดับตำบล .

มีจำนวน ๘๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ (ของครัวเรือนทั้งหมดในตำบล ตามข้อมูล จปฐ.
ปี พ.ศ.๒๕๖๘)

๑.๔ โครงการ/กิจกรรมที่ขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๑) ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความปลอดภัยทางอาหาร

๒) โครงการขยะทองคำ

๒. ผลสำเร็จของการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๒.๑ ผลสำเร็จจากการบูรณาการ ที่ทำให้ตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- การสร้างความมั่นคง (ทำกิจกรรม อะไรบ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)

ประชาชนมีอาหารเพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการ ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคง อยู่
ร่วมกันอย่างรู้จัก สามัคคี เกื้อกูล ประชาชนมีส่วนร่วมตามหลักประชาธิปไตย และมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและ
ทรัพย์สิน

๑. ด้านความมั่นคงทางอาหาร

ผู้นำชุมชนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่สร้างความตระหนักแก่ประชาชนในการสร้างแหล่งอาหารที่
ปลอดภัย และเพียงพอ ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้วยพลัง บวร ขยายผลการสร้าง

ความมั่นคงทางอาหารจากระดับครัวเรือน สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน ผ่านเครือข่าย บ้าน วัด โรงเรียน เป็นต้น อีกทั้ง ครัวเรือนในตำบลร่วมกันปลูกพืชผักสวนครัว มีผักปลอดภัย และเลี้ยงสัตว์ที่เป็นอาหารของครัวเรือน เพื่อใช้ประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน เพื่อลดค่าใช้จ่ายประจำวัน ตามสภาพพื้นที่ของครัวเรือน

๒. ด้านความมั่นคงในชีวิต

ครัวเรือนมีการประกอบอาชีพและมีรายได้ และทุกครัวเรือนมีการออมเงินกับแหล่งออมเงินต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ครัวเรือนมีบ้านอยู่อาศัยอย่างมั่นคง แข็งแรงและปลอดภัย รวมทั้งมีการเตรียมความพร้อมรับมือจากภัยพิบัติ โดยได้รับข่าวสารจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย

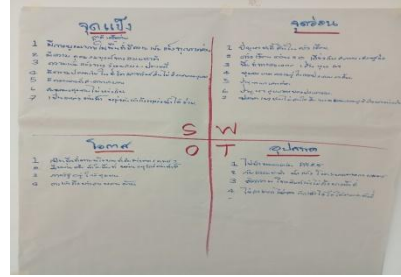
๓. ด้านความสามัคคีปรองดอง

มีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรักความสามัคคีกันผ่านกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นประจำทุกเดือน เช่น การทำกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาวัด และพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้ประชาชนในตำบลได้ร่วมด้วยช่วยกันพัฒนาตำบลให้น่าอยู่ และร่วมกันแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด

๔. ด้านการยึดหลักประชาธิปไตย

สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนา เช่น เวทีประชาคม เวทีการจัดทำแผนชุมชน หรืออื่น ๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้วิถีประชาธิปไตยผ่านการจัดเวทีประชาคม

๕. ด้านการปลอดภัยชุมชน ปลอดภัยาสพฤตติค

ตำบลบ้านฟ้า มีการร่วมกิจกรรมและให้การสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด เช่น การสนับสนุนการดำเนินงานหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน การแข่งขันกีฬาต้านยาเสพติด การจัดตั้งด่านเวรยาม และการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการค้นหา ผู้เสพ ผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ตามนโยบายของรัฐบาล

๖. ด้านการบริหารจัดการชุมชน

ตำบลบ้านฟ้ามีการใช้ข้อมูลและเครื่องมือเพื่อการพัฒนาชุมชน ได้แก่ แผนชุมชน ข้อมูลจปฐ. / กชช.๒ค และเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการบูรณาการความร่วมมือ ๗ ภาคีเครือข่าย

- การสร้างความมั่งคั่ง (ทำกิจกรรม อะไรบ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)

ประชาชนตำบลบ้านฟ้าสามารถเข้าถึงแหล่งทุนชุมชนธรรมาภิบาล ประชาชนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๑. ด้านการสร้างโอกาสและลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ตำบลบ้านฟ้า ได้สนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ เพื่อขจัดความยากจน มีการร่วมวิเคราะห์เพื่อวางแผนการแก้ไขปัญหาความยากจนให้ครบทุกมิติ โดยได้บูรณาการร่วมกันแก้ไขปัญหาภัยกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และภาคีเครือข่ายในพื้นที่ พร้อมกับการติดตามสนับสนุนครัวเรือนยากจนอย่างต่อเนื่อง

๒. ด้านแหล่งทุน

ตำบลบ้านฟ้า มีแหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อสร้างโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้กับประชาชนในพื้นที่ จากกองทุนหมู่บ้าน, กองทุน กบ.คจ. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นต้น ซึ่งกองทุนชุมชนดังกล่าวได้สร้างประโยชน์ให้กับคนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ แหล่งเก็บออมเงินแหล่งสร้างสวัสดิการให้ชุมชนในทุกรูปแบบ โดยทุกกองทุนได้นำหลักการธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการกองทุน เพื่อแหล่งทุนในชุมชนมีความเข้มแข็งและเกิดประโยชน์ให้กับคนในชุมชน และช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้ดีขึ้น

๓. ด้านเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง

ตำบลบ้านฟ้า มีการสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และศูนย์การเรียนรู้ โคก หนอง นา เป็นต้น เป็นการสร้างอาชีพสร้างรายได้เสริมให้กับประชาชนเป็นแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ อีกทั้งยังได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้เกิดความสามัคคีใน การทำงานร่วมกันของคนในชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้น รู้จักการสร้างรายได้ และการใช้จ่ายอย่างประหยัดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะทำให้ครอบครัวและชุมชนมีความมั่นคง เกิดระบบเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

- การสร้างความยั่งยืน (ทำกิจกรรม อะไรบ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น)

การดำเนินวิถีชีวิตของคนในตำบลบ้านฟ้า สามารถอยู่ได้ด้วยหลักการพึ่งพาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการส่งเสริมให้ประชาชนในตำบลมีการพัฒนาตนเองให้อยู่เสมอ และพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

๑. ด้านการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

ตำบลบ้านฟ้า มีการสนับสนุนให้ครัวเรือนในตำบล เข้ารับการอบรมอาชีพ หรือทักษะต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐ ได้มีการสนับสนุน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของครัวเรือน เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ได้แก่ การสร้างความมั่นคงทางอาหาร การร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

ตำบลบ้านฟ้ามีศูนย์การเรียนรู้แลกเปลี่ยน และการศึกษาดูงานด้านการดำเนินตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๒ ศูนย์การเรียนรู้ คือ ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา” แปลงนายบรรจง ไชยรงค์ ตั้งอยู่ที่บ้านคู หมู่ ๕ และศูนย์เรียนรู้การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา” แปลงนายพยนต์ กวางอิน ตั้งอยู่ที่บ้านนาวิ หมู่ ๒

๒. ด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตำบลบ้านฟ้า ได้มีการอนุรักษ์และสนับสนุนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง การบวชป่า การจัดทำฝายแกนดินซีเมนต์ โครงการขยะทองคำ ขยะเปียกลดโลกร้อน นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในตำบล

๓. ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง

ประชาชนในตำบลบ้านฟ้า ได้รับการส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ทักษะในการหลักการพึ่งพาตนเอง และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยผ่านกระบวนการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมทักษะอาชีพ/ภูมิปัญญาท้องถิ่น/การจัดรสถาน/หัตถกรรม ของหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน

๔. ด้านการสร้างเครือข่ายภาคีการพัฒนา

ตำบลบ้านฟ้ามีการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชนอยู่เสมอ เมื่อได้รับโอกาสจากหน่วยงานภายนอก เช่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจด้านฝักอาชีพที่มีความหลากหลายภายในตำบลให้ได้รับความรู้

๒.๒ สรุปผลสำเร็จจากโครงการ/กิจกรรมที่ขับเคลื่อนตำบลเข้มแข็งตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ทำกิจกรรม อะไรบ้าง จำนวนครั้ง และผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น) โปรดระบุรายละเอียด (ภาพกิจกรรมไม่น้อยกว่า ๕ ภาพ)

๑) **โครงการขยะทองคำ** กิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการคัดแยกขยะ การสร้างรายได้จากขยะในครัวเรือน การจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อน ส่งผลทำให้ปริมาณขยะลดลงในตำบล ครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายขยะ ประชาชนมีจิตสำนึกในการแยกขยะก่อนทิ้ง ก่อนกำจัด ส่งผลทำให้ปัญหามลพิษลดลง

๒) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความมั่นคงทางอาหาร กิจกรรมสร้างความต่อเนื่องความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยเน้นการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการร่วมแรงร่วมใจ ปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกไม้ผลสองข้างทาง ในพื้นที่สาธารณะประโยชน์ เพื่อเป็นคลังอาหารใช้กับคนในชุมชน และทำให้เกิดความรักใคร่สามัคคี เกิดแบ่งปันและเกื้อกูลกันในชุมชน

๓. ถอดบทเรียนความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๓.๑ ท่านคิดว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ อย่างไร (ผลปรากฏที่จะเกิดขึ้นในตำบล) ปรากฏผลเป็นไปตามที่คาดหวัง ดังนี้

๑. เกิดการบูรณาการการทำงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาในระดับตำบลที่อาศัยความร่วมมือจากหลากหลายภาคส่วน โดยเฉพาะ ๗ ภาคีเครือข่าย ในการบูรณาการทรัพยากรและความเชี่ยวชาญของแต่ละภาคีที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและพลังในการขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกระบวนการหรือแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

๓. ส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารและสุขภาพเป็นรากฐานสำคัญของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยความมั่นคงทางอาหารหมายถึงการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงอาหารที่เพียงพอ ปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการอย่างต่อเนื่อง และความมั่นคงด้านสุขภาพ คือ การที่ประชาชนมีสุขภาพที่ดีและสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๔. การลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างโอกาสถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาตำบลบ้านฟ้าอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน ความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ การศึกษา สุขภาพ และการเข้าถึงทรัพยากร ส่งผลให้ประชาชนบางกลุ่มขาดโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้แก่ การกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม การส่งเสริมการเข้าถึงบริการพื้นฐาน เช่น การศึกษาและสาธารณสุข การพัฒนาทักษะอาชีพ และการสนับสนุนกลุ่มเปราะบางให้สามารถมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเท่าเทียม การลดความเหลื่อมล้ำไม่เพียงช่วยให้สังคมในตำบลบ้านฟ้ามีความเป็นธรรมมากขึ้น แต่ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลบ้านฟ้าได้อย่างเต็มศักยภาพ

๕. ปลุกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม “โครงการขยะทองคำ” เป็นแนวคิดในการเปลี่ยนขยะให้เป็นทรัพยากรที่มีมูลค่า โดยส่งเสริมให้ประชาชนคัด แยกขยะอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะขยะรีไซเคิลและขยะอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือนำไปขายสร้างรายได้ โครงการนี้ไม่เพียงช่วยลดปริมาณขยะในชุมชน แต่ยังส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสร้างจิตสำนึกเรื่องการจัดการขยะอย่างคุ้มค่า เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน

๖. การขับเคลื่อนการพัฒนาตำบลบ้านฟ้าอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะด้านสุขภาพ ความยากจน ความร่วมมือ การปลุกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓.๒ **ปัจจัยความสำเร็จ**ที่ทำให้ผลการดำเนินงานของผู้บริหารเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ของท่านประสบความสำเร็จ มีอะไรบ้าง และเพราะอะไร

๑. วิสัยทัศน์ที่ชัดเจน ผู้นำตำบลบ้านฟ้ามีทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการบรรลุร่วมกัน และมีจุดยืนที่แน่นอน มีการช่วยกันกำหนดแนวทางการทำงาน มีการสร้างแรงบันดาลใจ และเป็นเข็มทิศสำหรับการตัดสินใจและวางแผนพัฒนาตำบลบ้านฟ้าอย่างเป็นระบบ สามารถสื่อสารได้ง่าย เห็นภาพอนาคตที่ต้องการ และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกภาคส่วน เพื่อให้การขับเคลื่อนเกิดพลังร่วมกันและประสบผลสำเร็จในทิศทางเดียวกัน

๒. ผู้นำตำบลบ้านฟ้ามีความเชื่อมั่นและความมุ่งมั่น และเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการนำพาตำบลบ้านฟ้าไปสู่เป้าหมาย ด้วยความมั่นใจในวิสัยทัศน์และศักยภาพของทีมงาน มีความกล้าตัดสินใจ เผชิญกับอุปสรรค และยืนหยัดในแนวทางที่ถูกต้อง มีความมุ่งมั่นของผู้นำตำบลบ้านฟ้ายังส่งผลให้เกิดแรงบันดาลใจและความไว้วางใจในทีมตำบลบ้านฟ้า และเสริมสร้างพลังร่วมในการพัฒนาตำบลบ้านฟ้าอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๓. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนตำบลบ้านฟ้า เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะทำให้คนในพื้นที่รู้สึกเป็นเจ้าของและมีบทบาทในการกำหนดทิศทางของตนเอง การมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน

ดำเนินงาน ไปจนถึงการติดตามและประเมินผล ช่วยให้โครงการต่าง ๆ มีความเหมาะสมกับบริบทจริง และตอบสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเสริมสร้างความสามัคคี ความเข้มแข็ง และการเรียนรู้ร่วมกันในระดับตำบล

๔. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในตำบลบ้านฟ้า เป็นกลไกสำคัญในการรวมพลังจากหลายภาคส่วน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ เอกชน กลุ่มอาชีพ และประชาชน เพื่อร่วมกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ การมีเครือข่ายช่วยเสริมทรัพยากร ความรู้ และประสบการณ์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและสามารถขับเคลื่อนงานในระดับตำบลได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของร่วมในทุกกิจกรรม

๕. ความสามารถในการสื่อสารและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่คนในตำบล เป็นทักษะสำคัญของผู้นำหรือผู้ขับเคลื่อนชุมชน เพราะช่วยถ่ายทอดเป้าหมาย แนวทาง และคุณค่าของการพัฒนาให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงใจคนในพื้นที่ การสื่อสารที่ชัดเจน จริงใจ และสม่ำเสมอ จะสร้างความเชื่อมั่น ขณะที่การสร้างแรงบันดาลใจจะช่วยกระตุ้นให้คนในตำบลเกิดความตื่นตัว พร้อมมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชนไปในทิศทางเดียวกันอย่างเข้มแข็ง

๖. การเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องของผู้นำ เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ช่วยให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่เปิดใจเรียนรู้จะสามารถพัฒนาทักษะใหม่ ๆ รับฟังความคิดเห็น และปรับวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องยังช่วยให้ผู้นำสามารถเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความเชื่อมั่น และนำพาชุมชนไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

๗. ความซื่อสัตย์ โปร่งใส และเป็นธรรมของผู้นำในตำบล เป็นพื้นฐานของความไว้วางใจจากประชาชนและความมั่นคงของการบริหารจัดการชุมชน ผู้นำที่ยึดมั่นในความถูกต้องและเป็นธรรมจะสามารถตัดสินใจโดยไม่เอินเอียง และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ความโปร่งใสในการดำเนินงาน เช่น การเปิดเผยข้อมูล การรับฟังเสียงประชาชน และการตรวจสอบได้ จะช่วยสร้างความร่วมมือและลดความขัดแย้งในชุมชน ทำให้เกิดบรรยากาศของการพัฒนาที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ความภาคภูมิใจ รู้สึกอย่างไร กับสิ่งที่เกิดขึ้น ?

ความภาคภูมิใจจากโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความมั่นคงทางอาหาร และโครงการขยะทองคำ เกิดจากการได้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมในชุมชน ทั้งในด้านคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางอาหารทำให้ครัวเรือนสามารถปลูกพืชผักปลอดสารพิษไว้บริโภคเอง ลดค่าใช้จ่าย และมีอาหารที่ปลอดภัยในทุกสถานการณ์ ขณะเดียวกัน โครงการขยะทองคำช่วยปลูกฝังนิสัยการคัดแยกขยะ รู้จักคุณค่าของวัสดุเหลือใช้ และเปลี่ยนขยะให้กลายเป็นรายได้

รู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และการลงมือทำ ที่ไม่เพียงช่วยให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้นเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกเรื่องสิ่งแวดล้อมและการพึ่งพาตนเอง เห็นถึงพลังของการร่วมมือกันและความมุ่งมั่นที่สามารถเปลี่ยนสิ่งเล็ก ๆ ให้กลายเป็นความยิ่งใหญ่ รู้สึกดีใจที่โครงการทั้งสองสร้างแรงบันดาลใจให้คนรุ่นใหม่หันมาใส่ใจเรื่องอาหารและสิ่งแวดล้อม และมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาตำบลอย่างยั่งยืน นี่คือการสำเร็จที่ไม่ได้วัดเพียงผลลัพธ์ แต่คือความรู้สึกมีคุณค่าในบทบาทของตนเองในการพัฒนาชุมชน

๓.๓ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของกิจกรรม คืออะไรบ้าง และแก้ไขอย่างไร

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความล้มเหลวของโครงการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างความมั่นคงทางอาหาร และโครงการขยะทองคำ อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การขาดความต่อเนื่องของการมีส่วนร่วมจากชุมชน โดยเฉพาะเมื่อโครงการเริ่มต้นจากหน่วยงานภายนอก ทำให้คนในพื้นที่ยังไม่เห็นความสำคัญอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการสื่อสารและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ที่อาจไม่ชัดเจนหรือไม่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน และการดำเนินกิจกรรมไม่ตรงเป้าหมาย อีกปัจจัยหนึ่งคือ การขาดแรงจูงใจและการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ เช่น ไม่มีตลาดรองรับผลผลิต ไม่มีพื้นที่เพียงพอในการทำเกษตร หรือไม่มีจุดรับขยะรีไซเคิล รวมถึง การขาดผู้นำหรือแกนนำที่เข้มแข็ง ในการประสานงานและขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง

แนวทางแก้ไข ได้แก่ การสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นผ่านกระบวนการฟังเสียงชุมชนอย่างแท้จริง การอบรมและพัฒนาแกนนำในพื้นที่ให้เป็นตัวขับเคลื่อนหลัก เสริมแรงจูงใจผ่านกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น การประกวดหรือการแบ่งปันผลผลิต และที่สำคัญคือการสร้างระบบสนับสนุนระยะยาว ทั้งด้านความรู้ ทูท และตลาด เพื่อให้โครงการดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

๓.๔ ได้เรียนรู้อะไรบ้างกับการขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้
บทสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการขับเคลื่อนกิจกรรมตามโครงการเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ดังนี้

๑. การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนช่วยให้ผู้นำสามารถกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๒. ความเชื่อมั่นและความมุ่งมั่นของผู้นำเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน
๓. การสื่อสารที่ดีและสร้างแรงบันดาลใจช่วยให้คนในชุมชนมีความร่วมมือและตื่นตัวเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
๔. การเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้นำสามารถรับมือกับความท้าทายและปรับวิธีการให้เหมาะสมกับสถานการณ์
๕. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือช่วยรวมพลังและทรัพยากรจากหลายภาคส่วน เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
๖. ความซื่อสัตย์ โปร่งใส และเป็นธรรมของผู้นำสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในชุมชน
๗. การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นกุญแจสำคัญในการทำให้โครงการประสบผลสำเร็จและยั่งยืน
๘. การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเพิ่มมูลค่าและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม
๙. ความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมสร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนอยากร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
๑๐. การรับฟังความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทำให้เกิดความเป็นเจ้าของและความยั่งยืนของโครงการ

๓.๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ (อยากบอกอะไรกับคนที่อยากทำแบบเรา)

ปัญหาและอุปสรรค

๑. การขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องของชุมชน ทำให้แรงขับเคลื่อนลดลงเมื่อเวลาผ่านไป
๒. ความไม่เข้าใจหรือรับรู้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ส่งผลให้เกิดความสับสนและความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลง
๓. ขาดผู้นำหรือแกนนำที่เข้มแข็งและมีความมุ่งมั่น ในบางพื้นที่ทำให้โครงการขาดการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง
๔. ทรัพยากรและงบประมาณจำกัด ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมและขยายผลโครงการ

๕. ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและค่านิยมในชุมชน บางครั้งทำให้เกิดความขัดแย้งหรือความไม่สอดคล้องในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

๑. เสริมสร้างการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นตอนวางแผน ผ่านการสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนแก่ทุกฝ่าย
๒. พัฒนาและส่งเสริมบทบาทของผู้นำในพื้นที่ ให้มีความรู้ ความสามารถ และแรงจูงใจในการขับเคลื่อนโครงการ
๓. จัดสรรทรัพยากรและงบประมาณอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมและขยายผลในวงกว้าง
๔. ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระหว่างชุมชนต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและแนวทางปฏิบัติที่ดี
๕. เคารพและปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทวัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้โครงการได้รับการยอมรับและร่วมมืออย่างแท้จริง

พัฒนากรผู้ประสานงาน ในการถอดบทเรียน

ชื่อ-สกุล ว่าที่ร้อยตรีดำรงค์ นุพงษ์ ตำแหน่ง นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ
สังกัด สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบ้านหลวง เบอร์โทรศัพท์ ๐๕๔-๗๖๑๐๘๔

ขอขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

“ชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

